

Komplikace v traumatologii - infekce, TEN, pasklouby

Klinika úrazové chirurgie FN Brno

BFTR041p

Infekt a traumatologie pohybového aparátu

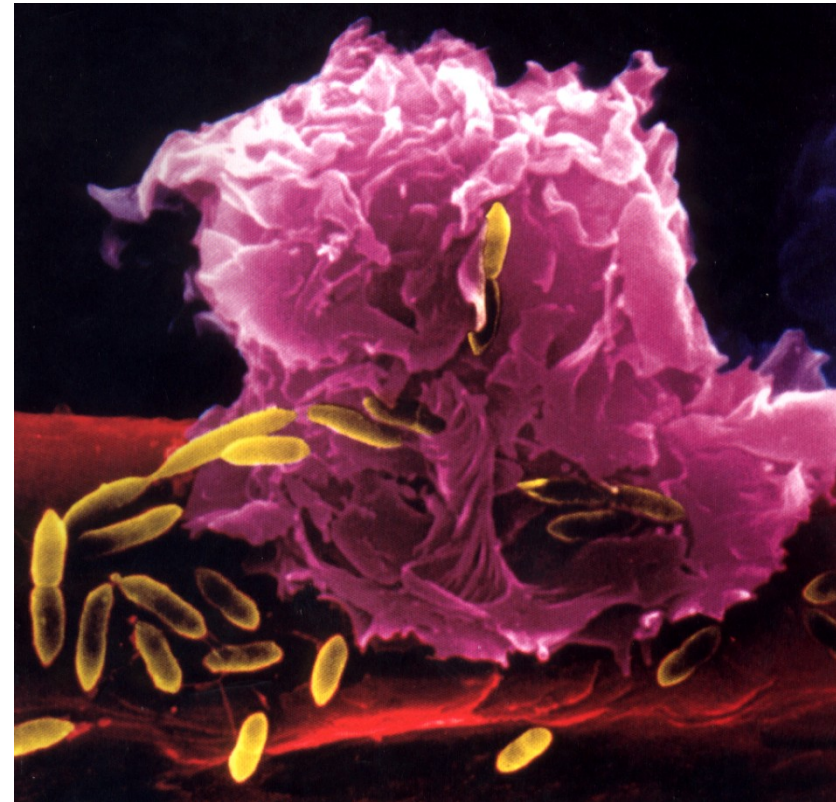
- jedna z nezávažnějších komplikací kostní chirurgie
- riziko závažných důsledků pro končetinu i pacienta

Definice

- makroskopicky patrná hnisavá sekrece s nebo bez kultivačního průkazu etiologického agens
- jakákoli sekrece s pozitivním kultivačním nálezem

Etiologie – mikroorganizmy

- aerobní bakterie
- anaerobní bakterie
- plísně (kvasinky)

Etiologie – makroorganizmus

- imunokompromitovaný pacient
  - revmatoidní artritida
  - diabetes mellitus
  - malnutrice
  - obezita
  - infekční fokus
  - dlouhodobá kortikoterapie
  - psoriáza
  - vyšší věk

Možnosti kontaminace

- v průběhu úrazu (otevřené zlomeniny)
- při primárním ošetření
- v průběhu operace
- po operaci
  - poruchy hojení
    - kontuze, nekróza okrajů, hematom, serom
  - špatné ošetřování
- hematogenně

Diagnostika – klinický obraz

- bolest
- otok
- zarudnutí
- zateplání
- sekrece
- omezení pohybu pr
- zvýšená teplota, ho
- septický stav s alter

Diagnostika – laboratorní vyšetření

- biochemická vyšetření krve
  - zánětlivé markery (FW, leukocyty, CRP, fibrinogen)
- mikrobiologická vyšetření sekretu nebo punktátu
  - kultivační vyšetření včetně citlivosti na ATB
  - PCR

Diagnostika – RTG vyšetření

- skiagrafické vyšetření
  - rezorbce
  - sekvestr
  - periostální novotvorba
  - ektopicky uložená kost
  - migrace materiálu
  - patologická zlomenina
- CT
- MR

Další možnosti diagnostiky

- sonografické vyšetření
- scintigrafické vyšetření
  - třífázová scintigrafie skeletu
  - scintigrafie značenými leukocyty
- histologické vyšetření

Klasifikace

Willenegger & Roth, 1986

- časový faktor
  - časný – do 14 dní
  - opožděný – po 14 dnech
  - pozdní – po 10. týdnu

Willenegger & Roth, Unfallchirurg, 12: 241-246, 1986

Terapie

- časná revize
- cílená ATB léčba (celkově, 4-6 týdnů)

- stabilizace celkového stavu
- kompenzace chronických onemocnění

- biologická podpora hojení
- rekonstrukční výkony
- amputace ???

Terapie

- časná revize

- debridement, nekrektomie, sekvestrotomie
- stabilní fixace !!!
  - ponechání vnitřní OS
  - konverze na ZF
- laváž, drenáž

-
- ATB lokálně ?

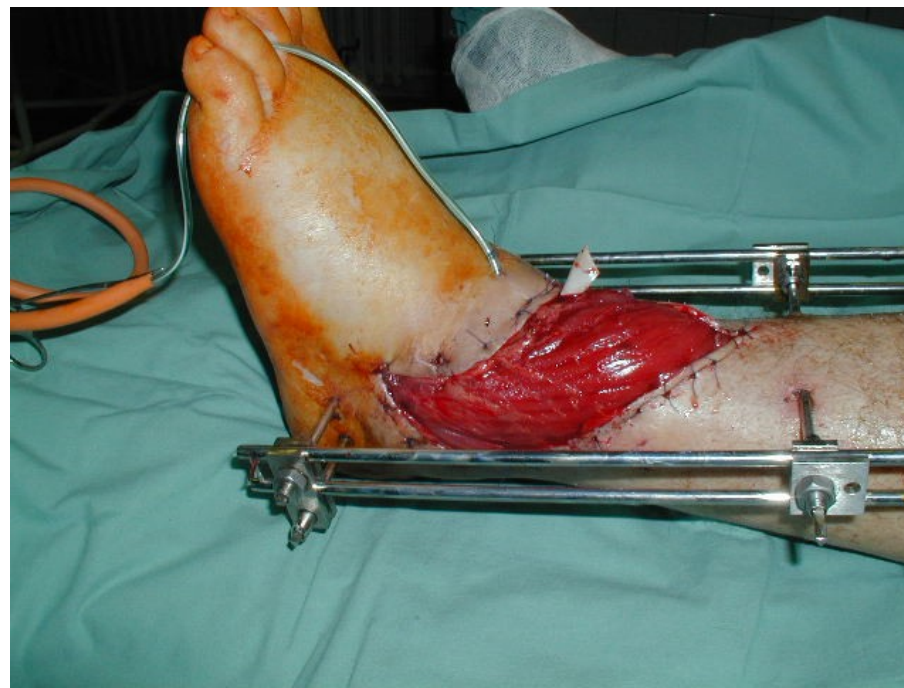
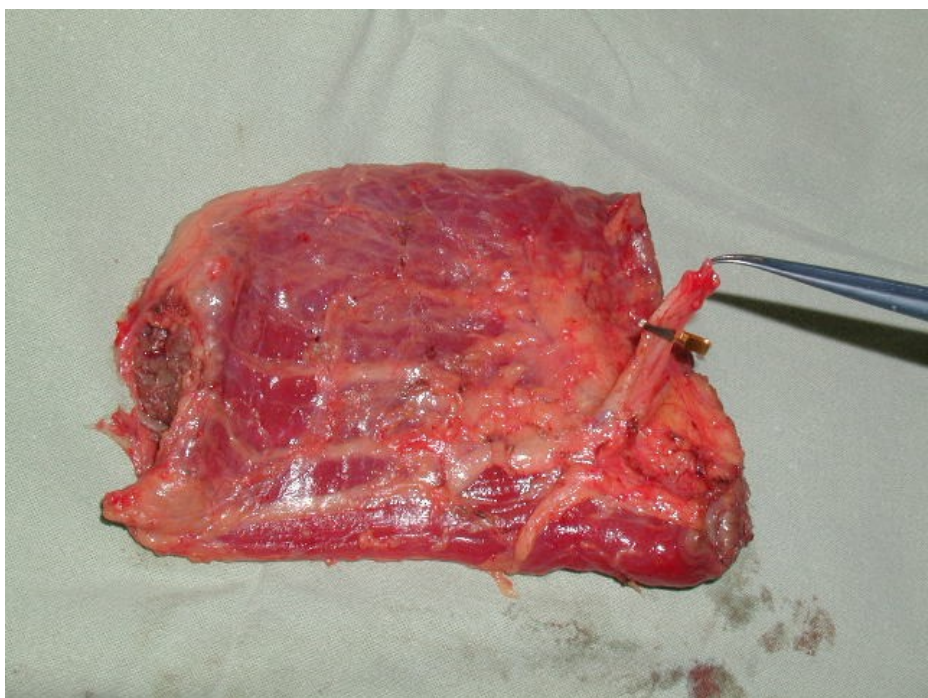
Terapie

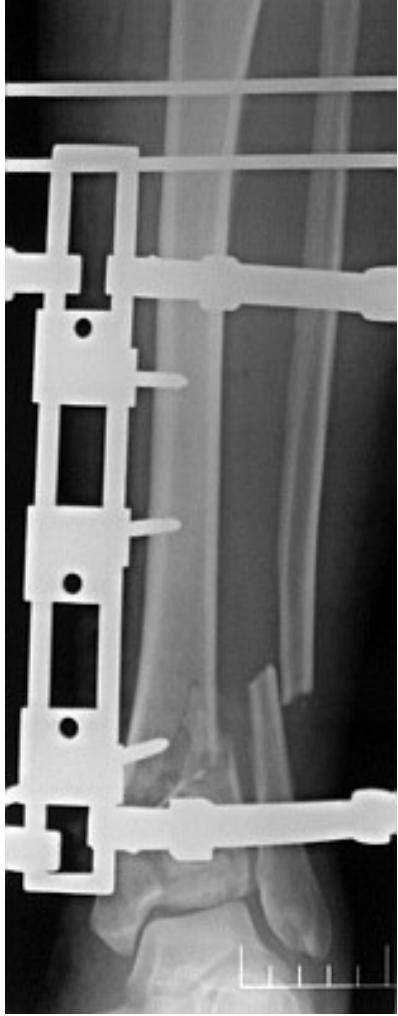
- biologická podpora hojení
  - měkké tkáně
    - V.A.C.
  - kosti
    - dekortikace, spongioplastika
- následný rekonstrukční výkon
  - 3C – cavitas, circulatio, cutis
    - muskulokutánní nebo muskulární laloky

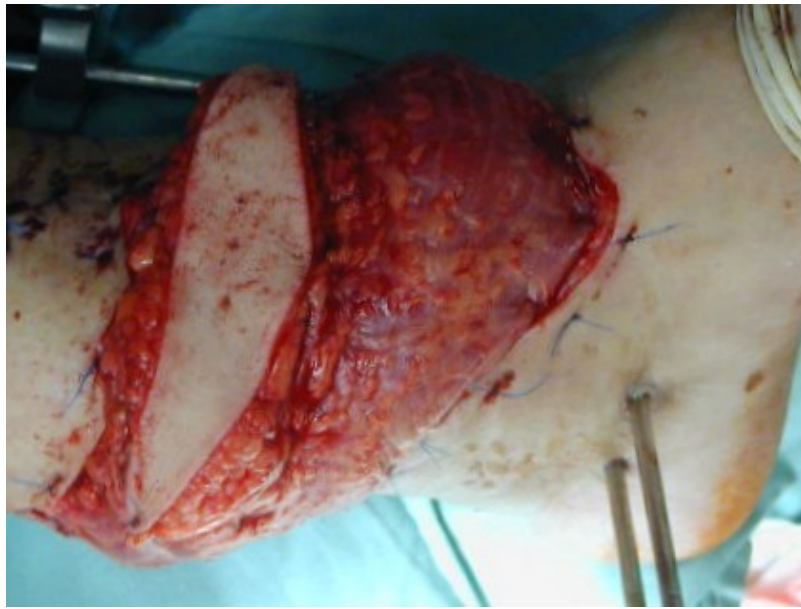

Závěr

Nejméně bolestivá, neúčinnější a nejlevnější léčba pooperačních infekčních komplikací je důsledná **prevence** jejich vzniku !

Plicní tromboembolická nemoc

Definice

- Plicní tromboembolická nemoc zahrnuje všechny stavy, při kterých dochází k obstrukci plicních tepen trombem

Zdroje

- * hluboká žilní trombóza (HŽT)
POZOR - nejen z proximální části DK
- * trombóza ileofemorálních žil
vzniká extenzí lýtkových trombů
POZOR - po operaci kyčle je často izolovaná
- * pánevní žíly - *po gynekologických op.*
- * HDŽ - *po kanylaci centrálních žil*
- * ouško pravé síně - *chronická okultní PE*

- u 70% pac. s PE se při flebografii najde HŽT
- k PE dochází až u 50% pac. s HŽT v proximální části DK
- 80-90% embolů má původ v HŽT DK
- u zbývajících se předpokládá, že se trombus již rozpustil
- 30-50% embolizací proběhne asymptomaticky

Patogeneze trombózy

Virchowova trias

- **Humorální faktory**

koagulace, funkce destiček, fibrinolýza

- **Cévní faktor**

aktuální rovnováha endoteliálních funkcí

- **Stáza krve**

hemoreologické vlastnosti krve

hemodynamické podmínky toku krve

Epidemiologie

- přesné údaje nejsou
(klinická dg HŽT a PE je nespolehlivá, mnoho PE je asymptomatických, četnost pitev je malá...)
- PE je po IM a CMP 3. nejčastější příčinou KV úmrtí
- prevalence PE je cca 1% u pac. hospitalizovaných ve všeobecné nemocnici

Mortalita

- hospitalizační †: 8%
  - u pac. v šoku: 25-30%
  - u pac. s nutností KPR: 60-70%
- jednoroční †: 15%
- nezávislý prediktor: dysfunkce PK v době diagnózy

Predispozice

- stavy spojené s PE
chirurgie – ortopedické operace,
gynekologický karcinom, velká břišní
operace, ACB, transplantace ledvin,
splenektomie

trauma

karcinom

pokročilý věk

těhotenství + p.o. antikoncepce

imobilizace

obezita

Predispozice

- primárně hyperkoagulační stavy
(*dědičné trombofilie*)

deficience antitrombinu III

deficience proteinu C a S

(vit. K dependentní inhibitor aktivovaných koagulačních faktorů V+VIII resp. jeho kofaktor)

nadbytek PAI 1

PE - dělení

- plicní embolie
- plicní infarkt
- sukcesivní plicní embolizace

Plicní embolie

anamnéza

- náhle vzniklá klidová dušnost popř. námahová dušnost, kterou pacient dosud neměl
- tachypnoe
- bolest na hrudi - pleurální charakter
POZOR: může být i tlaková = stenokardie !!!
POZOR: dif.dg. PE x IM !!!
- flebotrombóza - jen 1/2 nemocných
- hemoptýza - spíše pozdní příznak
- synkopa - cca u 1/5 nemocných = velká PE

Plicní embolie

anamnéza

- náhle vzniklá klidová dušnost popř. námahová dušnost, kterou pacient dosud neměl
- tachypnoe
- bolest na hrudi - pleurální charakter
POZOR: může být i tlaková = stenokardie !!!
POZOR: dif.dg. PE x IM !!!
- flebotrombóza - jen 1/2 nemocných
- hemoptýza - spíše pozdní příznak
- synkopa - cca u 1/5 nemocných = velká PE

Plicní embolie

objektivní nález

- *pohled*: schvácený pac. s tachypnoe
zvýšená náplň krčních žil
POZOR na hydrataci
- *poslech*: jednostranně lokalizované chrůpky
pleurální třecí šelest
tachykardie či tachyarytmie
*bradyarytmie je neobvyklá,
svědčí spíše proti PE*

Plicní embolie

objektivní nález

- hypotenze (u větší PE) popř. šok
- na DK zn. zánětu hlubokého žilního systému

Hluboká flebotrombóza

- jednostranný otok DK $\implies$ měřit obvod končetin !!!
- palpační bolestivost popř. vyhmatání zánětlivého pruhu
- lokální zarudnutí $\implies$ pozor na povrchovou flebitidu
- pozitivní Homansovo a plantární znamení
- pozitivní Loewenbergova zkouška

Hluboká flebotrombóza

- Prattovy žíly
- další

teplota

FW

leukocyty

POZOR: důsledná diagnostika HF

nespoléhat jen na jednu známku HF

Patofyziologie

- účinek embolizace závisí:

na rozsahu obstrukce

na době, po kterou dochází k akumulaci
obstrukce

na předchozím stavu pac.

Patofyziologie

hemodynamické následky

- redukce celkového průřezu plicního cévního řečiště $\longrightarrow$ zvýšení plicního cévního odporu $\longrightarrow$ zvýšení dotížení PK
- pro velkou rezervní kapacitu plicního cévního řečiště dochází ke zvýšení cévního odporu a tlaku v plicnici až po uzavření $\frac{1}{2}$ (*některé zdroje uvádějí 30-40%*) cévního řečiště

Patofyziologie hemodynamické následky

zvýšení dotížení PK okamžitá

dilatace PK, dysfunkce PK

*PK je tenkostěnná a je uzpůsobena
pro práci proti nízkému odporu*

nízký SV PK

nízké plnění LK

Patofyziologie hemodynamické následky

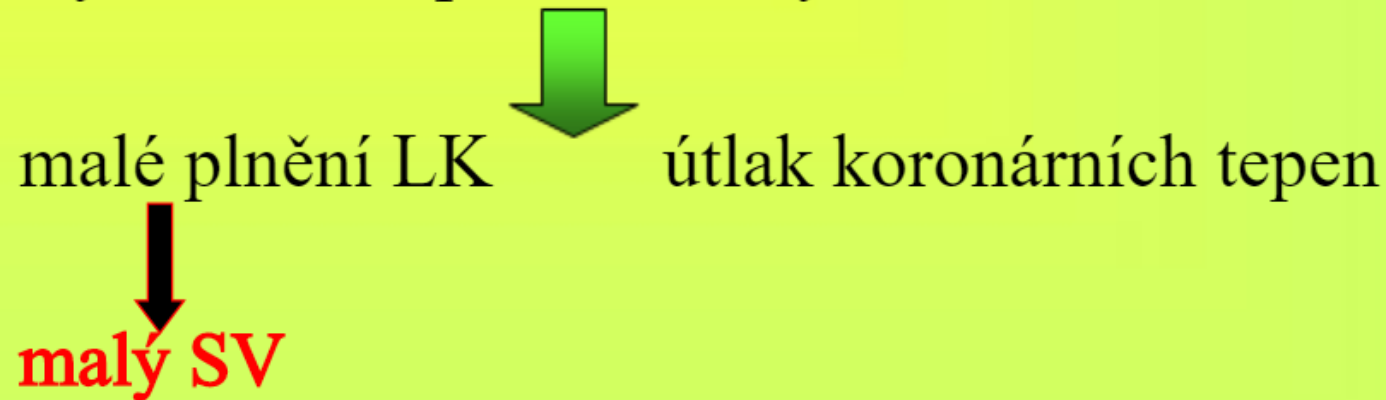
nízké plnění LK nízký SV LK

- malý perfúzní tlak v koronárních tepnách
 stenokardie
- pokles TK synkopa

Patofyziologie stenokardie u PE (LK)

- nízký enddiastolický tlak v LK = malé plnění LK
     malý SV
- dilatace PK + omezující vliv perikardu
    vydouvání septa do dutiny LK

- nízký perfúzní tlak v koronárních tepnách

PE – dělení

patofyziologické

- akutní malá PE
- akutní masivní PE
- subakutní masivní PE
- chronická tromboembolická PH

Klinický obraz

Pravděpodobnost

Symptomy: bolesti pleurálního charakteru - v 65%

Známky onemocnění: dyspnoe a tachypnoe - v 90%

- plicní angiografie
- ventilačně-perfúzní scan
- rentgen srdce-plíce
- echokardiografie
- pravostranná srdeční katetrizace
- EKG

Metody volby

- D-dimer
- krevní plyny
- fibrin-degradační produkty

Pomocné metody

- CT
- magnetická rezonance
- intravaskulární ultrazvuk

Nové metody

LÉČBA

Obecné principy

- cíl: okamžitá inhibice růstu embolů
podpora rezoluce embolů
zabránění recidivy embolie

Obecné principy

- malá akutní PE
není život ohrožující stav
nezatěžuje PK, nesnižuje SV
antikoagulace, event. analgezie
- akutní masivní PE
2/3 úmrtí jsou do 2 hodin od počátku
okamžité uvolnění plicních tepen
*(trombolýza, embolektomie,
mechanické rozrušení embolů katetriz.
technikami)*

Podpůrná léčba

- analgezie
POZOR *na opiáty – útlum dechového centra, prohloubení hypotenze*
- kyslík při hypoxemii
- intubace, mechanická ventilace
POZOR *na snížení žilního návratu*
- katecholaminy při hypotenzi ???
noradrenalin (alfa i beta účinky)
- selektivní plicní vazodilatace inhalací NO

Antikoagulace

- Heparin, LMWH

zabraňuje další depozici fibrinu na trombu, vazo a bronchokonstrikci způsobené mediátory při aktivaci trombinu a agregaci destiček

- APTT 1.5-2 násobek normy – **ne** u LMWH
- trvání léčby ?? - **alespoň týden**

Perorální antikoagulace

- Warfarin, Pelentan, Pelentanetae
účinek není okamžitý – 3-5 dnů podávat
současně iv a po antikogulancia
INR 2.0-3.0
délka léčby:
  - 6 měsíců
  - po operaci 3 měsíce
  - rizikové skupiny déle či trvale
- **POZOR** na interakce (ATB....)

Embolektomie

- vtoková okluze † 40-50%
- embolektomie na mimotělním oběhu
† cca 40%
- katéetrová embolektomie
jen cca 70% úspěšnost
† 30%

Přerušeni DDŽ

- zabránění průniku embolů do plic
- neovlivní trombotický proces a nezabrání žilní trombóze

- ligace či plikace DDŽ, aplikace svorek
- transvenózní (kavální) filtr

Trombolýza u plicní embolie

Kdy podat trombolýzu?

- u fatálních plicních embolií
- pokud prokážeme emboly v plicnici či pravém srdci
- pokud při heparinizaci nedochází ke klinickému zlepšení a pacient je hemodynamicky nestabilní
- trombolýzu je možno podat až do 2 týdnů od počátku příhody

Trombolýza u plicní embolie

Závěr

- heparin zůstává lékem volby u plicní embolie nevedoucí k šoku, k selhání pravého srdce a k synkopě
- trombolytická léčba je lékem volby u masivní plicní embolie provázené kardiogenním šokem, pravostranným srdečním selháním nebo synkopou
  - je indikována u všech hemodynamicky nestabilních pacientů, mezi které patří i pacienti s dysfunkcí pravé komory (echokg)
- léčba rt-Pa či novým dávkovacím režimem urokinázy vede k nejrychlejšímu uvolnění obstrukce = zásadní u pacientů v šoku !

Paklouby

definice

- **Pakloub /Nonunion/**

Zlomenina nezhojena, lomná linie vyplněna vazivem a obklopena vazivovým pouzdrmem, které obsahuje tekutinu – synovii.

Delayed union – opožděné hojení

Doba hojení je delší než očekávaná doba hojení určité zlomeniny

Nejsou známky tvorby pakloubu

Pakloub

Kdy stanovit dg. pakloubu

- **Časové období**

meta-epifýza /spongióza - 3 měsíce od úrazu

diafýza - 6 měsíců od úrazu

Za poslední 3 měsíce není progrese hojení na RTG

- **Klinika**

lokální otok, bolesti při zátěži, hyperémie

laboratoř v normě /FW, Leu, CRP/ - neinfikovaný pakloub

Pakloub

- Paklouby dlouhých kostí horní končetiny
  - > neinfikované paklouby
  - < počet paklobů všeobecně
/ zlepšení operačních postupů/
  - paklouby skeletu horní končetiny < pakl.
dolní končetiny
  - > počet paklobů bérce

pakloub

- **Paklouby předloktí – radius a ulna**

- cca 2,7% nonunion , cca 1,3% delayed union
- > nesprávná chirurgická technika, infekce
- > výskyt při hřebování v porovnání s dlahovou technikou z důvodu menší stability.

Paklouby humeru

- cca 2,5 - 5% nonunion
- > nesprávná chirurgická technika, infekce

KlasifiKACE

- **O. Čech / Weber**

- A) Vitální** - biologicky aktivní

- Hypertrofický** - **pakloub sloní nohy**

- Lehce hypertrofický** - **pakloub koňské nohy**

- Oligotrofický** - chybějící periostální svalek

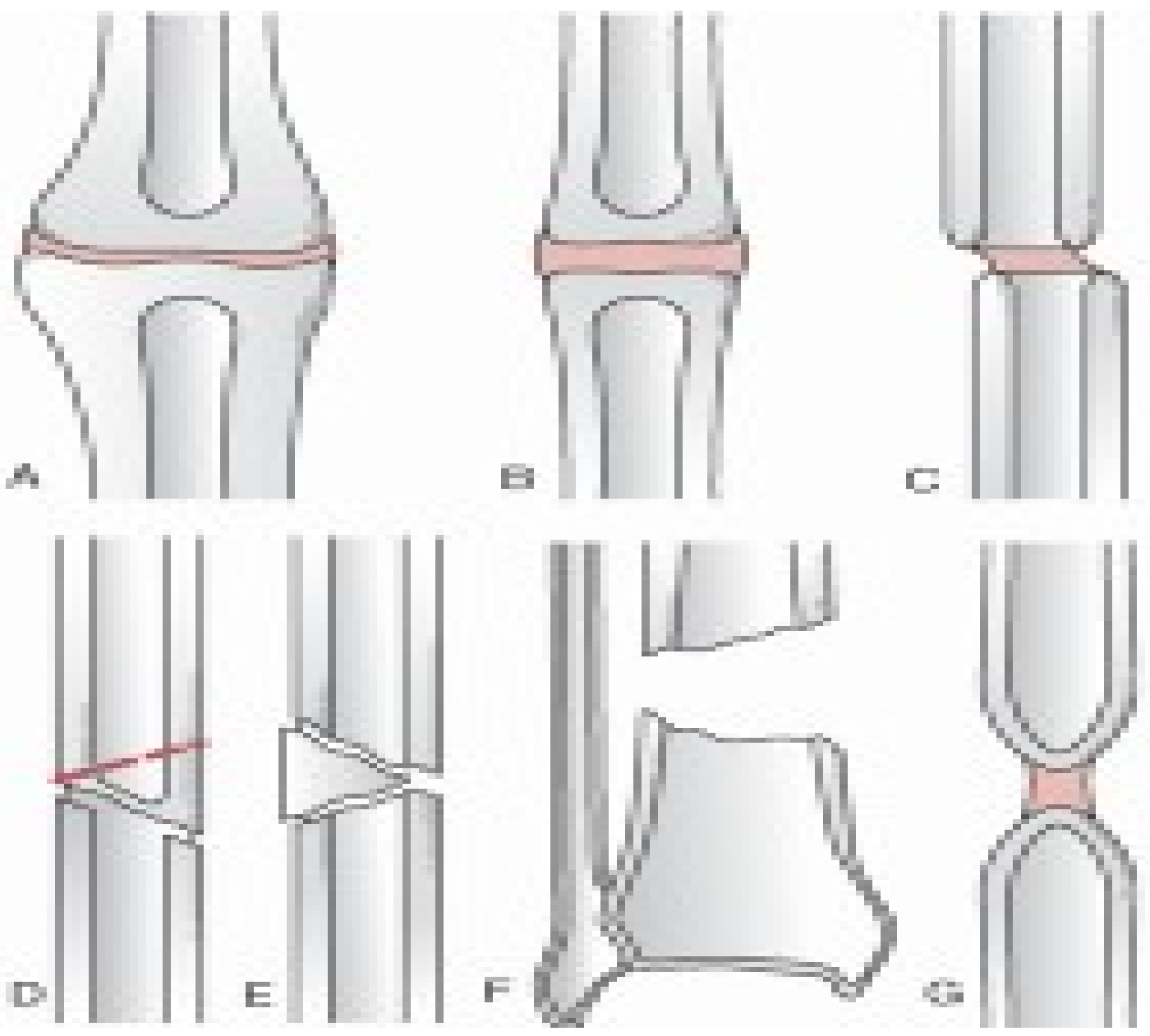
- B) Avitální** - biologicky neaktivní

- Dystrofický** - motýlovitý fragment přihojen z jedné strany

- Nekrotický** - pakloub tříštivé zóny

- Defektní** – defekt následkem úrazu, stavy po extirpaci sekvestrů

- Atrofický** - konečné stádium

KLASIFIKACE

- **D. Paley**

- 1. **Typ A** - defekt kosti < 1 cm

- a) **A1** - volný mobilní pakloub

- b) **A2** - pevný pakloub – **A2-1** bez deformity
A2-2 s deformitou

- 2. **Typ B** - defekt kosti > 1 cm

- a) **B1** - bez zkrácení s defektem

- b) **B2** - se zkrácením, bez defektu

- c) **B3** - se zkrácením a defektem

Klasifikace – infikované klouby

- **Weilandova klasifikace** – vychází z rozsahu infekce

Typ I : obnažena kost, infekce je omezena na měkké tkáně

Typ II: ohraničena kortikální i endostální infekce

Typ III: projevy jako u II. Typu, navíc ztráta kosti

Probíhající infekce vede k redukci cévního zásobení a dalšímu poškození krytu měkkých tkání, proto jsou infikované klouby často dystrofické a defektní.

Klasifikace – infikované paklouby

- **Cierny**

Typ 1- medulární osteomyelitída

Typ 2- povrchní osteomyelitída

Typ 3- lokalizovaná osteomyelitída

Typ 4- difuzní osteomyelitída

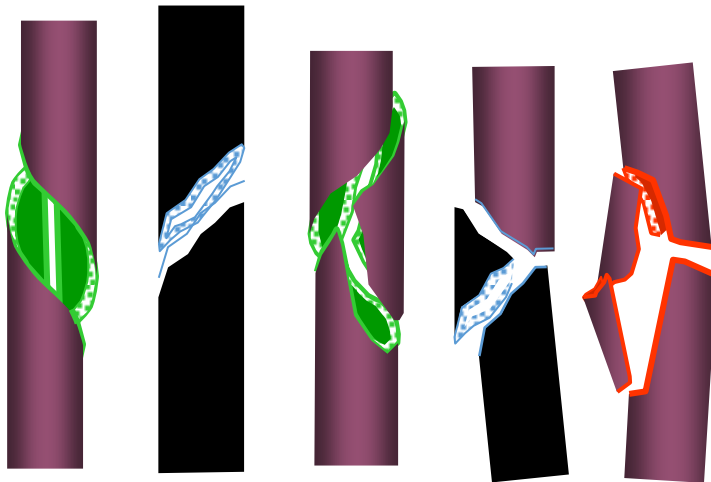

etiologie

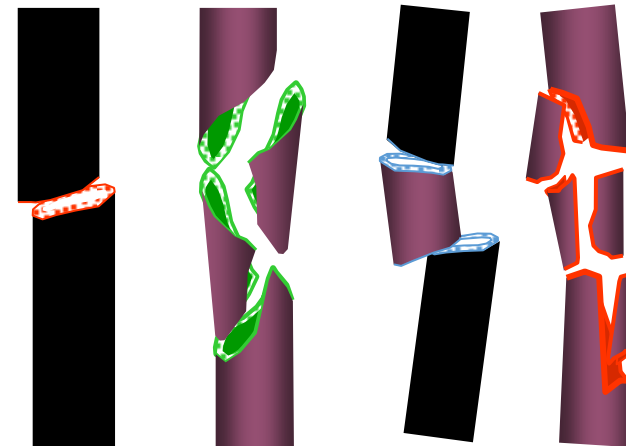
- **Porucha cévního zásobení / poškození měkkých tkání**
trauma, věk
- **Mechanická instabilita**
dlaha bez komprese, dynamizace ...
- **Infekce**
- **Nespolupráce pacienta**
nedodržování léčebného režimu, nikotin
- **Neuropatia + nervové poranění při úraze**

etiologie

- **Porucha cévního zásobení / poškození měkkých tkání**
- Souvislost mezi poraněním měkkých tkání RTG náleze

Typ A1, A2 a B
nízkoenergetická
poranění

Typ - A3 a C
vysokoenergetická poranění

etiologie

- **Mechanická instabilita**

Prevence tvorby pakloubu

Primární / sekundární hojení

Absolutní/ relativní stabilita

A) Kosti předloktí / radius a ulna/

- dlahová technika – volba implantátu /
přímá LC-DCP dlahy, rekonstrukční dlahy??/

autokomprese, tahový šroub s neutralizační
dlahou nebo přemostující dlahy/ kominutivní
zlomeniny, kdy délka dlahy 2,5 násobek tříštivé
zóny/ .

nejdřív syntéza radia nebo ulny?

etiologie

- **Mechanická instabilita**

B) Humerus

- dlahová technika vs hřebování

- hřebování – Targon – možnost komprese
  - relativně tenké hřeby, s výhodou

- 2 distální jistící šrouby

DIAGNOSTIKA

- **Anamnéza**
- **Klinické vyšetření** - lokální otok, bolesti při zátěži, hyperémie
- **Zobrazovací metody** – RTG, CT, MRI,
Scintigrafie
- **Laboratoř** /infikované paklouby/

Terapie

Biologický a biomechanický aspekt

Vitální /hypertrofický/ pakloub

- dobrá vaskularizace
- neklid v zlomenině – nestabilní osteosyntéza

TH: stabilizace – hřeb /humerus/ dlaha / předloktí,
humerus/

Hřebování

- předvrtání dřeňové dutiny /systém SynReam/ má osteoinduktivní efekt / vnitřní spongioplastika/ vs tepelná nekroza, poškození endostu
- širší hřeb
- komprese

Terapie

- **Avitální pakloub**

- nedostatečná vaskularizace

TH: biologická podpora hojení

- dekortikace
- spongioplastika
- stabilizace

Kompresně distrakční metody na horní končetině méně využívané –
diskomfort pacienta

terapie

- **Infikovaný pakloub**
  1. eradikace infekce
  2. krytí měkkých tkání
  3. rekonstrukce skeletu

Aktivní přístup, kdy snaha o současné řešení všech problémů.

Terapie

- **Konzervativní podpůrná terapie**

- **Farmakologické léčba – Ca, D3**

- **Fyzikální léčba**

- elektrostimulace – efekt u hypertrof.

- pakloubů ↑ prolif.

- kostních buněk

- UZ pulzní stimulace - ↑inkorporaci Ca,

- vazodilatace